

W numerze:

1. Wybrane orzeczenia Sądu (wrzesień 2018 r. – kwiecień 2019 r.).
 2. Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych – nowe obowiązki dla spółek.
 3. Nowe technologie / FinTech / Start-ups.
 4. O Prostej Spółce Akcyjnej.
 5. "Zmowa przedsiębiorców" - Sprawa przed UOKiK.
 6. Pierwszy Elektroniczny Sąd Polubowny "Ultima Ratio".
-

WYBRANE ORZECZENIA SĄDU:

PRAWO CYWILNE

Nadzwyczajna zmiana okoliczności

I CSK 369/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 18 stycznia 2019 r.

Nadzwyczajna zmiana okoliczności, o jakiej mowa w art. 357 1 KC, musi być nagła i niespodziewana, gdy tymczasem otwieranie w okolicy sklepów, w tym wielkopowierzchniowych i galerii handlowych, jest naturalnym przejawem rozwoju gospodarczego terenu i zwykłym ryzykiem gospodarczym, ponoszonym przez przedsiębiorcę.

Nieważność umowy opcji walutowych

I CSK 736/17 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 09 stycznia 2019 r.

Obowiązująca w obrocie pomiędzy przedsiębiorcami elementarna uczciwość zabrania - aby przedsiębiorca będący bankiem, który przygotowuje umowy opcji walutowych i jest świadomy zróżnicowania ryzyka jakie wiążą się z tym umowami dla obu stron, a nie poinformował o tym w sposób niebudzący wątpliwości klienta, tak że zawierając umowę opcji wie on o tym zróżnicowaniu i świadomie się na to godzi - aby bank mógł na podstawie takiej umowy osiągać korzyści wielokrotnie i znacząco wyższe od korzyści, które osiągnął klient.

Odszkodowanie za szkodę polegającą na niewłaściwym wykonaniu umowy o wybudowanie i sprzedaż lokali mieszkalnych

I CSK 695/17 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 14 grudnia 2018 r.

Odszkodowanie za szkodę polegającą na niewłaściwym wykonaniu umowy o wybudowanie i sprzedaż lokali mieszkalnych z częściami wspólnymi w budynku i gruncie oraz wydanie nabywcy nieruchomości lokalowej dotkniętej wadami obejmuje uszczerbek majątkowy poniesiony przez nabywcę przez to, że do jego majątku weszła rzecz wadliwa,

wymagająca naprawienia w celu stworzenia mu warunków do korzystania z niej w sposób zgodny z przeznaczeniem. Odszkodowanie należne nabywcy takiej nieruchomości lokalowej ma objąć wszystkie wydatki, jakie musi on ponieść w celu usunięcia wad rzeczy, a będą się na nie składać wynagrodzenia za materiały i usługi, które zmuszony będzie świadczyć osobom trzecim, zaangażowanym w proces usuwania wad (art. 471 KC w zw. z art. 361 § 2 KC).

Przedsiębiorca – nabycie służebności przesyłu

V CSK 281/18 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 11 grudnia 2018 r.

1. Dla prawidłowego rozumienia pojęcia „przedsiębiorcy” w rozumieniu art. 3051 KC kryterium wiodącym jest własność urządzeń przesyłowych, a właściciel urządzeń przesyłowych, może prowadzić inną działalność gospodarczą polegającą na udostępnianiu urządzeń przesyłowych o ile tylko, w efekcie tej działalności realizuje cele przesyłowe.

2. Brak podstaw do zwężającej wykładni art. 3051 KC przez przyjmowanie, że uprawnionym może być tylko taki przedsiębiorca, który prowadzi bezpośrednio działalność gospodarczą w zakresie doprowadzania czy odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej.

Cesja wierzytelności

IV CSK 221/18 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 04 grudnia 2018 r.

Zgodnie z art. 512 KC świadczenie dłużnika do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek wtedy, gdy nie został powiadomiony o przelewie wierzytelności. Tym samym ewentualna zapłata przez dłużnika bezpośrednio do rąk cedenta po zawiadomieniu o cesji wierzytelności na rzecz cesjonariusza (banku) jest bezskuteczna względem tego ostatniego.

Konkludentne udzielenie pełnomocnictwa

IV CSK 375/17 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 29 listopada 2018 r.

Świadome tolerowanie działania innej osoby jako pełnomocnika, przejawiające się wiedzą o takim działaniu i brakiem wobec niego sprzeciwu, może być uznane za konkludentne udzielenie pełnomocnictwa.

Kara umowna w umowie o roboty budowlane

V CSK 640/17 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 09 listopada 2018 r.

Zawierając umowę o roboty budowlane, w której zastrzeżono kary umowne, wykonawca musi znać ich maksymalną wysokość. Dowodząc nieważności umowy konieczne jest wykazanie, że kontrahent mając świadomość wysokości sumy kar umownych nie przystąpiłby do umowy.

Kredyt w walucie polskiej/obcej

IV CSK 200/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 19 października 2018 roku

W sytuacji, kiedy zobowiązanie pozwanych wynikające z umowy kredytu zostało wyrażone w walucie polskiej, a jedynie jego saldo miało być przeliczane według kursu franka szwajcarskiego, nie ma podstaw do dochodzenia od pozwanych zapłaty we frankach

szwajcarskich. W orzecznictwie wskazuje się, że tzw. kredyty denominowane lub indeksowane do kursu waluty obcej są w rezultacie kredytami w walucie polskiej.

Zobowiązanie do zapłaty kary umownej

I CSK 249/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 19 października 2018 r.

Zobowiązanie do zapłaty kary umownej jest zobowiązaniem bezterminowym, które staje się wymagalne dopiero niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania, co odnosi się także do kary umownej za opóźnienie w spełnieniu świadczenia.

Ważne przyczyny rozwiązania stosunku najmu

I CNP 12/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 10 października 2018 r.

Zawarte w art. 11 ust. 10 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1234, ze zm.) pojęcie „ważnych przyczyn” nie jest pojęciem bliżej sprecyzowanym. Powoduje to, że przepis ten pozostawił do uznania sądu orzekanie w każdym poszczególnym wypadku, przy uwzględnieniu z jednej strony konstytucyjnej zasady ochrony własności (art. 64), a z drugiej również konstytucyjnej zasady ochrony najemców lokali mieszkalnych (art. 75). Ważne przyczyny uzasadniające rozwiązanie stosunku najmu zachodzą więc wówczas, gdy lokal stanie się z istotnych względów osobistych lub rodzinnych potrzebny wynajmującemu, a jednocześnie nie jest niezbędny najemcy.

LOKALE

Zbycie pomieszczenia przynależnego w obrębie nieruchomości wspólnej

III CZP 52/18 - uchwała SN - Izba Cywilna z dnia 15 listopada 2018 r.

Dopuszczalne jest zbycie pomieszczenia przynależnego do lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość wraz z odpowiednim udziałem w nieruchomości wspólnej w celu przyłączenia tego pomieszczenia do innego lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość i położonego w granicach tej samej wspólnoty mieszkaniowej; do dokonania w ten sposób podziału prawnego lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość wymagana jest zgoda właścicieli lokali wyrażona w formie uchwały, o której stanowi art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 716 ze zm.).

PRAWO BUDOWLANE

Odstępstwa od projektu budowlanego

II OSK 2949/16 – wyrok NSA z dnia 27 listopada 2018 r.

Na podstawie art. 59f ust. 1 w zw. z art. 59a ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.), organ nadzoru budowlanego jest uprawniony do wymierzenia kary z tytułu nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli budowy. Nieprawidłowości te mogą stanowić zarówno istotne, jak i nieistotne odstępstwa od projektu budowlanego, jeżeli takie nieistotne odstępstwa nie zostały udokumentowane w projekcie budowlanym w sposób określony w art. 36a ust. 6 Prawa budowlanego.

HIPOTEKA

Hipoteka łączna – wpis deklaratoryjny

I CSK 261/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 28 września 2018 r.

Powstanie hipoteki łącznej w postaci przewidzianej w art. 76 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece nie stanowi zmiany treści hipoteki istniejącej dotychczas, lecz tylko jej - dyktowane interesem wierzyciela - przekształcenie, polegające na prawnym przystosowaniu zabezpieczenia do sytuacji, jaka powstaje w wyniku podziału nieruchomości obciążonej. Wpis hipoteki łącznej ma więc charakter deklaratoryjny (art. 67 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece), a w istocie stanowi przeniesienie obciążenia z księgi wieczystej obejmującej nieruchomość dzieloną do ksiąg wieczystych urządzanych dla nieruchomości powstałych w następstwie podziału.

ZASIEDZENIE

Zniweczenie przesłanki uzasadniającej zasiedzenie służebności przez posiadacza nieruchomości

I CSK 360/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 21 grudnia 2018 r.

Przesłanką zasiedzenia służebności jest wykonanie widocznego i trwałego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej. Jeśli zatem właściciele, bądź użytkownicy wieczysti nieruchomości, przez którą przebiega linia wodociągowa wykonają trwałe i widoczne urządzenie, to następuje zniweczenie tej kumulatywnej przesłanki uzasadniającej nabycie służebności przez posiadacza nieruchomości.

Zasiedzenie przez współwłaściciela

IV CSK 397/17 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 29 listopada 2018 r.

1. Posiadanie właścicielskie całej rzeczy przez współwłaściciela wyłącznie dla siebie i z wolą odsunięcia od realizacji praw do tej rzeczy innych współwłaścicieli jest możliwe. Współwłaściciel żądający stwierdzenia zasiedzenia idealnego udziału innego współwłaściciela musi jednak wykazać, że zmienił (rozszerzył) zakres swego samoistnego posiadania ponad realizację uprawnienia z art. 206 KC i uzewnętrznił tę zmianę wobec współwłaścicieli. Zastosowanie w takim wypadku domniemania z art. 339 KC wymaga wykazania przez współwłaściciela, że posiada rzecz ponad swoje prawo wynikające ze współwłasności.

2. Płacenie podatków oraz uprawianie gruntów nie stanowią dostatecznej podstawy do stwierdzenia zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości. O charakterze władztwa współwłaściciela domagającego się stwierdzenia zasiedzenia decyduje jego zachowanie, a nie bierność innych współwłaścicieli. Z samego faktu niewykonywania współposiadania przez innych współwłaścicieli nie mogą wynikać dla współwłaściciela wykonującego to władztwo żadne ułatwienia w spełnieniu przesłanek zasiedzenia. Współwłaściciel nieruchomości powołujący się na nabycie przez zasiedzenie udziałów pozostałych współwłaścicieli powinien wykazać wykonywanie posiadania nieruchomości wyłącznie dla siebie, tj. z wolą odsunięcia pozostałych współwłaścicieli od współposiadania.

Zainteresowany w sprawie o nabycie w drodze zasiedzenia

III CSK 416/16 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 15 listopada 2018 r.

W sprawach o stwierdzenie nabycia własności przez zasiedzenie krąg podmiotów zainteresowanych tworzą osoby, których praw dotyczy wynik tego postępowania. Krąg ten nie obejmuje właścicieli lub posiadaczy sąsiednich nieruchomości, jeżeli nie roszczą sobie praw do własności nieruchomości lub przygranicznych pasów ziemi, oraz tych osób, które nie mają interesu wypływającego z prawa podmiotowego. Interes prawny, uzasadniający udział w sprawie o zasiedzenie, mogą mieć osoby, którym przysługuje ograniczone prawo rzeczowe na nieruchomości (np. nabyte przez zasiedzenie).

PRAWO HANDLOWE

Pełnomocnik z art. 210 § 1 KSH powołany przez zgromadzenie wspólników do zawarcia przez spółkę umowy z członkiem zarządu/ w sporze z członkiem zarządu

III CZP 71/18 – uchwała SN – Izba Cywilna z dnia 30 stycznia 2019 r.

1. Przy zawieraniu umowy, w sporze z członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę tę może reprezentować - na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników - pełnomocnik umocowany rodzajowo albo do określonej umowy lub określonego sporu (art. 210 § 1 KSH).
2. Jeżeli jednak w spółce komandytowej komplementariuszem jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jej pełnomocnikiem na podstawie art. 210 § 1 KSH nie może być osoba będąca jednocześnie komandytariuszem w tej spółce komandytowej i członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - komplementariusza; takie powiązanie sprzeciwia się naturze spółki komandytowej.

Podział spółki - odpowiedzialność za zobowiązania spółek uczestniczących w podziale

I CSK 687/17 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 14 grudnia 2018 r.

W razie podziału przez wydzielenie polegające na przeniesieniu części majątku na spółkę przejmującą lub nowo zawiązaną spółka ta, na podstawie art. 546 § 1 w związku z art. 529 § 2 KSH, odpowiada solidarnie za zobowiązania pozostałe w spółce dzielonej, a jej odpowiedzialność jest ograniczona do wartości aktywów netto przyznanych jej w planie podziału.

Weksel płatny po okazaniu

I CSK 316/18 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 13 grudnia 2018 r.

W przypadku weksla płatnego po okazaniu samo pisemne wezwanie dłużnika wekslowego do zapłaty weksla nie jest wystarczające do uznania, że w ten sposób doszło do przedstawienia weksla do zapłaty, co wymaga okazania dłużnikowi oryginału weksla albo przynajmniej stworzenia warunków do zapoznania się przez dłużnika z tym oryginałem dokumentu.

MAJĄTEK WSPÓLNY MAŁŻONKÓW/PODZIAŁ MAJĄTKU WSPÓLNEGO

Prawo wierzyciela do zaspokojenia się z majątku wspólnego małżonków

III CZP 106/18 - uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 11 kwietnia 2019 r.

Prawo wierzyciela do zaspokojenia się z majątku wspólnego małżonków na podstawie art. 41 § 1 KRO może zostać zrealizowane także przez wniesienie powództwa przeciwko małżonkowi dłużnika o zobowiązanie do spełnienia świadczenia wynikającego z czynności prawnej, której stroną małżonek dłużnika nie był, niezależnie od tego, czy świadczenie to objęte jest tytułem egzekucyjnym wydanym uprzednio przeciwko samemu dłużnikowi (art. 787 KPC).

Ustalenie wartości nieruchomości obciążonej hipoteką w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków

III CZP 21/18 - uchwała SN - Izba Cywilna z dnia 28 marca 2019 r.

W sprawie o podział majątku wspólnego małżonków, obejmującego nieruchomości obciążoną hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy, sąd - przydzielając tę nieruchomości na własność jednego z małżonków - ustala jej wartość, jeżeli nie przemawiają przeciwko temu ważne względy, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego.

Splata zobowiązania zabezpieczonego hipoteką przez jednego z byłych małżonków po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego

III CZP 30/18 - uchwała SN - Izba Cywilna z dnia 27 lutego 2019 r.

Artykuł 618 § 3 KPC nie wyłącza dochodzenia między małżonkami roszczenia o zwrot kwoty zobowiązania zabezpieczonego hipoteką, spłaconego przez jednego z nich po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego.

Udzielenie zgody przez małżonka na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu a ustanie wspólności majątkowej

V CSK 258/18 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 06 grudnia 2018 r.

Udzielenie zgody przez małżonka na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu ich majątkiem wspólnym na podstawie art. 37 KRiO odnosi się do szczególnej wspólności, która ma charakter łączny (bezudziałowy). Po ustaniu małżeństwa, a w czasie trwania małżeństwa, po wprowadzeniu ustroju rozdzielności, następuje przekształcenie wspólności łącznej we współwłasność w częściach ułamkowych, do której mają, na zasadzie podwójnego odesłania (art. 46 KRiO w zw. z art. 1035 KC), zastosowanie przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, w tym dotyczące zarządu (art. 199 i n. KC). Z uwagi na zasadnicze różnice pomiędzy oboma rodzajami wspólności i w konsekwencji odnoszące się również do zagadnień zarządu tym majątkiem w obu reżimach wspólności, zgoda udzielona na podstawie art. 37 KRiO jest skuteczna w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej.

Żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym

IV CSK 227/18 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 05 grudnia 2018 r.

Przepis art. 43 § 2 KRiO pozwala każdemu z małżonków żądać, aby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w jakim każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku, uzależnia jednak dopuszczalność takiego żądania od istnienia ważnych powodów.

Nabycie ze środków pochodzących z majątku osobistego oraz częściowo z majątku wspólnego małżonków

III CZP 45/18 – uchwała SN – Izba Cywilna z dnia 19 października 2018 r.

Rzecz nabyta w trakcie trwania małżeństwa, w którym obowiązuje ustawowa wspólność majątkowa, w części ze środków pochodzących z majątku osobistego jednego z małżonków, a w części z ich majątku wspólnego, wchodzi do majątku osobistego małżonka i do majątku wspólnego małżonków w udziałach odpowiadających stosunkowi środków przeznaczonych z tych majątków na jej nabycie, chyba że świadczenie z majątku osobistego lub majątku wspólnego przekazane na nabycie rzeczy miało charakter nakładu, odpowiednio, na majątek wspólny lub osobisty.

Rozliczenie nakładów z majątku osobistego na majątek osobisty drugiego małżonka

III CSK 189/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 05 października 2018 r.

Zasadą pozostaje rozliczanie w podziale majątku wspólnego wyłącznie nakładów czynionych między majątkami wspólnymi i osobistymi. Rozliczenie nakładów czynionych z majątku osobistego małżonka na majątek osobisty drugiego z nich jest dopuszczalne tylko w takiej szczególnej sytuacji, gdy na nieruchomości stanowiącej majątek osobisty jednego z małżonków powstał obiekt budowlany kosztem wszystkich mas majątkowych pozostających w dyspozycji obojga małżonków. W takim przypadku nakłady poczynione na jego powstanie wymagają kompleksowego rozliczenia.

Obowiązek połączenia działu spadku z podziałem majątku wspólnego

I CSK 704/17 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 05 października 2018 r.

1. W wypadku, gdy w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, po dokonaniu działu spadku niezbędne jest uprzednie, albo jednoczesne z działem spadku, połączone w tym samym postępowaniu, przeprowadzenie podziału majątku wspólnego, chyba że zapadł już prawomocny wyrok rozstrzygający o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o żądaniach zwrotu wydatków, nakładów i innych świadczeń z majątku wspólnego na majątek odrębny (osobisty) i odwrotnie, albo że częściowy dział nie dotyczy udziału spadkodawcy w majątku wspólnym.
2. Zgodnie z art. 17² ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 845, ze zm.) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest ograniczonym prawem rzeczowym, do którego zbycia (obejmującego również wkład budowlany) wymagana jest forma aktu notarialnego. Zbycie tego prawa bez zachowania formy aktu notarialnego jest nieważne, co dotyczy również umowy

o podział majątku wspólnego małżonków, skoro jest to umowa o przeniesienie praw majątkowych (art. 73 § 2 KC).

3. Lokatorskie prawo do lokalu zgodnie z art. 218 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie dokonania dobrowolnego podziału majątku, było prawem obligacyjnym, niezbywalnym i niepodlegającym egzekucji. Istota tego prawa została utrzymana w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych (art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych). Zasada niezbywalności lokatorskiego prawa do lokalu nie odnosi się jednak do przesunięć majątkowych dokonywanych przy podziale majątku wspólnego małżonków. Prawo spółdzielcze nie przewidywało ani do dokonania podziału majątku wspólnego obejmującego spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, ani do zrzeczenia się tego prawa żadnej szczególnej formy. Wymogu takiego nie zawierały również przepisy kodeksu cywilnego dotyczące podziału majątku wspólnego. W konsekwencji podział spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mógł zostać dokonany w drodze umowy małżonków (art. 1037 § 1 KC w zw. z art. 46 KRO), dla której ważności nie była wymagana żadna szczególna forma (art. 1037 § 2 KC w zw. z art. 60 KC).

ZGODA SĄDU RODZINNEGO – ZAKUP NIERUCHOMOŚCI DLA DZIECKA

Zgoda sądu rodzinnego na zakup nieruchomości dla dziecka

III CZP 85/18 – uchwała SN – Izba Cywilna z dnia 15 lutego 2019 r.

Rodzice, bez zezwolenia sądu opiekuńczego, nie mogą nabywać dla dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską nieruchomości na podstawie umowy sprzedaży także wtedy, gdy środki pieniężne na zakup pochodzą z dokonanej przez nich darowizny celowej.

SPADKI

Rozporządzenie przez spadkobiercę przedmiotem należącym do spadku

I CSK 650/17 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 16 listopada 2018 r.

Przepis art. 1036 KC dotyczy wyłącznie rozporządzenia przez spadkobiercę jego udziałem w przedmiocie należącym do spadku. Jest to więc przepis szczególny tylko w stosunku do art. 198 KC. Natomiast do rozporządzenia przez spadkobiercę przedmiotem należącym do spadku, wobec braku przepisu szczególnego zawartego w przepisach o wspólności majątku spadkowego i dziale spadku, ma zastosowanie art. 199 KC w zw. z art. 1035 KC.

Zdolność do sporządzenia testamentu własnoręcznego

I CSK 293/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 14 listopada 2018 r.

Z dokonanych przez sąd ustaleń, opartych przede wszystkim na opiniach psychiatryczno-psychologicznej wynika jednoznacznie, że w chwili sporządzenia testamentu testatorka była zdrowa umysłowo, nie cierpiała na żadne schorzenia psychiczne i była w stanie swobodnie i świadomie podejmować decyzje. Wprawdzie w opinii stwierdzono, iż w pewnym okresie czasu, bezpośrednio po udarze, spadkodawczyni miała zniesioną zdolność świadomego

i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli, jednakże w tym też okresie nie miała ona zarazem fizycznej możliwości sporządzenia żadnego dokumentu. Testament tymczasem został sporządzony na długi czas po tym, gdy testatorka nie była zdolna do testowania. Przed swoją śmiercią spadkodawczyni wskazywała osobom spoza kręgu swojej najbliższej rodziny na konieczność uregulowania swoich spraw majątkowych i zapewnienia opieki niepełnosprawnemu synowi. W rezultacie nie ma wątpliwości co do tego, że testament został sporządzony przez testatorkę własnoręcznie, a także to, że była ona zdolna do testowania w chwili jego sporządzenia. W tej sytuacji, eksponowaną przez skarżącego wzmiankę sądu, dotyczącą „hipotetycznej możliwości” sporządzenia testamentu w okresie zniesionej poczytalności, należy rozumieć jako wskazanie na możliwość czysto teoretyczną, która nie podważa praktycznej pewności (braku wątpliwości) powziętej przez sąd na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego.

Uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu - błąd co do przedmiotu spadku II CSK 213/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 06 listopada 2018 r.

Z artykułu 1019 § 2 KC wynika, że spadkobierca, który pod wpływem błędu nie złożył oświadczenia w przedmiocie przyjęcia spadku, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. Błędem, o którym mowa w art. 1019 § 2 KC nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego majątku spadkowego. O błędzie co do przedmiotu spadku można mówić wtedy, gdy brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności spadkobiercy, czy też, mówiąc inaczej, jest on usprawiedliwiony okolicznościami sprawy. Poprzestanie na pozbawionym konkretnych podstaw przypuszczeniu, dotyczącym stanu majątku spadkowego, nie może być uznane za błąd istotny, lecz za lekkomyślność, która nie stanowi podstawy uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia (niezłożenia oświadczenia) woli na podstawie przepisów o wadach oświadczenia woli.

Testament - dokument zawierający rozrządzenie tylko jednego spadkodawcy I CSK 517/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 04 października 2018 r.

W przepisie art. 942 KC, stanowiącym, że testament może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy, ustawodawca posługuje się pojęciem „testament” w znaczeniu dokumentu obejmującego oświadczenie ostatniej woli. Tak, więc według art. 942 KC dokument obejmujący testament, w szczególności pisemny testament, może zawierać rozrządzenie tylko jednego spadkodawcy. Takie rozumienie przepisu oznacza, że chodzi tu o formę testamentu.

POSTĘPOWANIE CYWILNE/JURYSDYKCJA

Jurysdykcja dotycząca szkody podczas jazdy na nartach

V CSK 513/17 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 19 grudnia 2018 r.

Odpowiedzialność sprawcy szkody spowodowanej podczas jazdy na nartach wobec poszkodowanego oraz jego ubezpieczyciela wywodzi się nie ze stosunku ubezpieczenia, lecz z czynu niedozwolonego, a w tego rodzaju sprawach art. 5 ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz

ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, określa jurysdykcję szczególną, przewidując pozwanie przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę.

Wartość przedmiotu w sprawach działowych

IV CSK 234/18 – postanowienie SN – Izba Cywilna z dnia 05 grudnia 2018 r.

W sprawach działowych (dział spadku, podział majątku wspólnego małżonków, zniesienie współwłasności), w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału przysługującemu skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw lub rozliczenie nakładów bądź rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń z tytułu posiadania rzeczy wspólnej, gdyż wtedy wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału.

PODATKI

Dowód – podsłuchy telefoniczne

I FSK 1860/17 – wyrok NSA z dnia 07 lutego 2019 r.

Organy podatkowe otrzymując dowody, np. podsłuchane rozmowy, zdobyte przez inne organy, muszą samodzielnie dokonać oceny ich legalności, czyli czy pozyskano je zgodnie z obowiązującymi przepisami i pod kontrolą sądu.

Podatnik podatku VAT, opodatkowanie podatkiem VAT a PCC

II FSK 62/17 – wyrok NSA z dnia 15 stycznia 2019 r.

Samo bycie podatnikiem VAT przez strony czynności cywilnoprawnej lub jedną z nich nie przesądza o zastosowaniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 września 2009 o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 101, poz. 649 ze zm.). W każdym indywidualnym przypadku należy badać, czy z racji dokonania tej czynności cywilnoprawnej powstaje obowiązek z tytułu podatku od towarów i usług, czy też nie, a więc czy strona tej konkretnej czynności jest opodatkowana tym podatkiem lub z podatku tego jest zwolniona.

Niezgłoszenie organowi podatkowemu nabycia w drodze darowizny pieniędzy od wstępnego

II FSK 10/17 – wyrok NSA z dnia 10 stycznia 2019 r.

Jeśli zamiarem ojca było, aby kosztem własnego majątku nieodpłatnie wzbogacić córkę, finansując jej zakup mieszkania, a ona te środki pieniężne przyjęła, to zamiarem stron było dokonanie nieodpłatnego przysporzenia w majątku córki, co odpowiada rozumieniu pojęcia darowizny. Brak zgłoszenia organowi podatkowemu w ustawowo określonym terminie nabycia środków pieniężnych od wstępnego w drodze darowizny, wyklucza skorzystanie ze zwolnienia i skutkuje zastosowaniem 20% stawki podatku od spadków i darowizn.

Infrastruktura towarzysząca a stawka podatku VAT

I FSK 1633/16 – wyrok NSA z dnia 18 października 2018 r.

Obniżoną 8% stawkę VAT można zastosować jedynie do dostawy budynku i gruntu. Natomiast infrastruktura towarzysząca, czyli ogrodzenie, brama, furtka, przyłącza i droga dojazdowa podlega opodatkowaniu stawką 23%.

Pierwsze zasiedlenie – VAT

I FSK 1854/16 – wyrok NSA z dnia 26 września 2018 r.

Przez „oddanie do użytkowania”, o którym mowa w art. 2 pkt 14 ustawy o podatku od towarów i usług, należy rozumieć: przekazanie prawa do korzystania z budynków, czyli: sprzedaż, wydzierżawienie, wynajęcie czy oddanie do używania (użytkowania).

Przez pierwsze zasiedlenie rozumie się oddanie do użytkowania, pierwszemu nabywcy lub użytkownikowi lub użytkowanie na potrzeby własne, budynków, budowli lub ich części, po ich: a) wybudowaniu lub b) ulepszeniu, jeżeli wydatki poniesione na ulepszenie, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym, stanowiły co najmniej 30 % wartości początkowej.

Podatek dochodowy – wniesienie akcji do funduszu inwestycyjnego

II FSK 1824/16 – wyrok NSA z dnia 10 lipca 2018 r.

Wniesienia akcji w spółce akcyjnej do funduszu inwestycyjnego w zamian za wydanie jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych stanowi odpłatne zbycie akcji, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

CENTRALNY REJESTR BENEFICJENTÓW RZECZYWISTYCH – NOWE OBOWIĄZKI DLA SPÓŁEK

Z dniem 13 października 2019 r. rusza w Polsce Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych utworzony przepisami znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Obowiązek zgłaszania danych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych dotyczyć będzie:

1. spółek jawnych,
2. spółek komandytowych,
3. spółek komandytowo-akcyjnych,
4. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz
5. spółek akcyjnych (za wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych).

Za zgłoszenie do rejestru odpowiedzialne będą osoby uprawnione do reprezentacji spółki. Zgłoszenie powinno obejmować dane identyfikacyjne spółki (nazwę, formę

organizacyjną, siedzibę, numer KRS oraz NIP), a także dane identyfikacyjne beneficjenta rzeczywistego oraz członków Zarządu lub wspólników uprawnionych do reprezentowania spółki (imię i nazwisko, obywatelstwo, państwo zamieszkania, PESEL albo datę urodzenia - w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL oraz informację o wielkości i charakterze udziału lub uprawnieniach przysługujących beneficjentowi rzeczywistemu).

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przez beneficjenta rzeczywistego rozumieć należy osobę fizyczną sprawującą bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad spółką dzięki posiadanym uprawnieniom, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych i które umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez spółkę, w tym także osoby, w imieniu których nawiązywane są stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna. W przypadku spółek będących osobami prawnymi beneficjentem rzeczywistym jest:

1. osoba fizyczna będąca udziałowcem lub akcjonariuszem, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
2. osoba fizyczna dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółkę, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
3. osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji spółki, lub łącznie dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
4. osoba fizyczna sprawująca kontrolę poprzez posiadanie w stosunku do tej osoby prawnej uprawnień, podmiotu dominującego w rozumieniu ustawy o rachunkowości,
5. jeśli nie można ustalić tożsamości osób fizycznych określonych powyżej lub w razie wątpliwości co do tożsamości tych osób, osoba fizyczna zajmująca wyższe stanowisko kierownicze.

Nowo zarejestrowane spółki będą miały obowiązek zgłoszenia danych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych w terminie 7 dni od dnia ich rejestracji w KRS, a w przypadku zmiany przekazanych informacji, w terminie 7 dni od ich zmiany. Natomiast do 13 kwietnia 2020 r. do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych będą musiały zostać wpisane wszystkie spółki, także te zarejestrowane przed dniem 13 października 2019 r.

Niewywiązanie się przez spółkę z obowiązku zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych podlegać będzie karze pieniężnej w kwocie do 1.000.000,00 zł.

NOWE TECHNOLOGIE / FINTECH / START-UPS.

W dniu 2 kwietnia 2019 r. Komisja Europejska oraz Europejskie Urzędy Nadzoru (*European Supervisory Authorities*) powołały tzw. *European Forum for Innovation Facilitators* (EFIF) w celu wsparcia oraz koordynacji rozwoju nowych technologii w sektorze finansowym UE.

Inicjatywa ta, jest odpowiedzią na bardzo dynamiczne zmiany w środowisku biznesowym dotyczącym m.in. usług finansowych oraz ubezpieczeniowych, w szczególności

związanych z cyfryzacją, implementacją innowacyjnych produktów i technologii (w tym transakcyjnych), a także wprowadzaniem w krajach UE nowych rozwiązań regulacyjnych (*regulatory sandboxes*) oraz rozwojem tzw. centrów innowacyjności (*innovation hubs*).

Powyższe zmiany mają doniosłe znaczenie dla podmiotów (w szczególności spółek IT oraz start-up'ów) świadczących zaawansowane usługi na rzecz sektora finansowego. Wyzwaniem dla spółek z tego sektora jest również wybór oraz implementacja prawnego i biznesowego modelu działalności (w tym wybór formy oraz jurysdykcji prawnej, rekomendowanej dla danego typu działalności oraz jego obecnej oraz oczekiwanej skali), a także zarządzanie ryzykiem prawnym i regulacyjnym (w tym, stworzenie odpowiednich regulaminów wewnętrznych, monitorowanie działań i wytycznych organów nadzoru oraz platform eksperckich – zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym).

O PROSTEJ SPÓŁCE AKCYJNEJ

Do Sejmu trafił projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Stanowi on część przygotowanego przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii pakietu „100 zmian dla firm – Pakiet ułatwień dla przedsiębiorców”, w ramach, którego proponuje się uregulowanie nowego typu spółki kapitałowej – Prostej Spółki Akcyjnej („PSA”). Wejście przepisów wprowadzających Prosta Spółkę Akcyjną planowane jest na pierwszy kwartał 2020 roku.

Prosta Spółka Akcyjna to odpowiedź Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii na zapotrzebowanie środowiska biznesowego na stworzenie optymalnych warunków dla powstania i rozwoju nowych firm. Choć inicjatywa podjęcia prac w celu unormowania nowego typu spółki kapitałowej spotkała się z dużym zainteresowaniem wśród startupów i spółek *high-tech*, to projektodawca zaznacza, że Prosta Spółka Akcyjna ma być podmiotem o charakterze uniwersalnym. Prosta Spółka Akcyjna ma zapewnić szybkie rozpoczęcie prowadzenia działalności przy jednoczesnym ułatwieniu pozyskania kapitału na rozwój.

Główne cechy PSA to:

1. innowacyjne ukształtowanie struktury majątkowej w postaci kapitału akcyjnego, który pozwala na łatwiejsze dysponowanie środkami spółki oraz beznominałowych akcji, które mogą być obejmowane również w zamian za świadczenie pracy czy usług,
2. minimalna wysokość kapitału akcyjnego wynosząca 1 zł,
3. elektroniczna procedur w spółce,
4. możliwość ustanowienia Rady Dyrektorów jako organu skupiającego kompetencje zarządu oraz rady nadzorczej,
5. uproszczona likwidacja spółki.

Przepisy normujące Prosta Spółkę Akcyjną pozostawiają akcjonariuszom duży zakres swobody w zakresie kształtowania zasad działania spółki, jej struktury organizacyjnej, uprzywilejowania akcji i pozwalają na dostosowanie umowy spółki do indywidualnych uwarunkowań spółki i akcjonariuszy.

Po więcej informacji na temat Prostej Spółki Akcyjnej zapraszamy na naszą stronę [tutaj](#)

"ZMOWA PRZEDSIĘBIORCÓW" - SPRAWA PRZED UOKiK

Dnia 11 kwietnia 2019 r. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów poinformował o wszczęciu postępowania przeciwko przedsiębiorstwom: DBK z Olsztyna, ESA Trucks Polska z Komornik (woj. wielkopolskie), TB Truck & Trailer Serwis z Wolicy (woj. mazowieckie), Van Tilburg-Bastianen Groepz Bredy w Holandii i WTC z Długoleki (woj. dolnośląskie) oraz dziewięciu obecnym lub byłym managerom ww. podmiotów. Postępowanie dotyczy możliwości ustanowienia zmowy ograniczającej konkurencję polegającej na podziale rynku oraz możliwej wymianie informacji o cenach.

Zgodnie z doniesieniami UOKiK, przedsiębiorcy wspólnie ustalili, że każdy z nich będzie sprzedawał ciężarówki marki DAF na określonym terenie i nie będą rywalizowali o klientów w innych częściach Polski, co dotyczyło także postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę samochodów. Urząd dla przykładu wskazuje, że jeżeli klient z terenu kontrolowanego przez jednego z przedsiębiorców chciał kupić ciężarówkę od innego przedsiębiorcy, przedstawiano mu zawyżoną cenę, tak żeby skorzystał z oferty sprzedawcy ze swojego regionu. UOKiK szacuje, że zмова pomiędzy przedsiębiorcami mogła trwać od 2011 r.

Powyższe bez wątpienia stanowi naruszenie art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zgodnie z którym niedozwolone są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku, w szczególności poprzez ustalanie cen i innych warunków sprzedaży czy podział rynku zbytu.

UOKiK może nałożyć na przedsiębiorców kary finansowe do wysokości 10 procent obrotu przedsiębiorcy, a menadżerom zaangażowanym w naruszenie prawa nawet do 2.000.000,00 zł. Jednakże, co istotne dla poszkodowanych zumą, obowiązująca od czerwca 2017 r. ustawa o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji daje podmiotom (osobom fizycznym oraz przedsiębiorcom) możliwość dochodzenia roszczeń od podmiotów naruszających prawo konkurencji. W konsekwencji każdy, kto poniósł szkodę (np. kupił ciężarówkę po zawyżonej wskutek zmowy cenowej cenie), ma prawo sądowego dochodzenia roszczenia mającego na celu naprawienie tak powstałej szkody.

Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez czyn nieuczciwej konkurencji przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W praktyce oznacza to, że pięcioletni termin przedawnienia winien być liczony najwcześniej od momentu opublikowania informacji dotyczącej naruszenia przez przedsiębiorców prawa konkurencji.

PIERWSZY ELEKTRONICZNY SĄD POLUBOWNY "ULTIMA RATIO"

Dnia 25 kwietnia 2019 roku odbyła się w Warszawie inauguracja Pierwszego w Polsce Elektronicznego Sądu Polubownego – Ultima Ratio.

Pierwszy Elektroniczny Sąd Polubowny to pierwszy w Polsce elektroniczny sąd arbitrażowy przy Stowarzyszeniu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie – zwany

Ultima Ratio. Sąd ten jest stałym sądem polubownym, działającym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących sądu polubownego oraz Regulaminu „Ultima Ratio” Pierwszego Elektronicznego Sądu Polubownego przy Stowarzyszeniu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie.

Aby sprawa trafiła pod rozstrzygnięcie ww Sądu, w umowie należy poddać rozstrzygnięcie ewentualnych sporów z niej wynikłych Sądowi Ultima Ratio i wpisać adresy korespondencyjne mailowe stron umowy. Przed Elektronicznym Sądem Polubownym są rozpatrywane sprawy gospodarcze, w szczególności w sprawach o faktury i inne dokumenty.

Spory przed Sądem Ultima Ratio prowadzone są w systemie informatycznym dostępnym w domenie: www.ultimaratio.pl. Pozew, jak i odpowiedź na pozew są składane w postaci elektronicznej w serwisie elektronicznym Ultima Ratio, podobnie wszelkie załączniki do nich składane są drogą elektroniczną. Pozew wysyłany jest pozwanemu w drodze elektronicznej, a także listem poleconym. W ciągu 24 godzin od wpłynięcia do Sądu pozwu będzie wybierany w drodze losowania arbiter. Arbitrem w Pierwszym Elektronicznym Sądzie Polubownym jest co do zasady notariusz.

Koszty postępowania przez Sądem Ultima Ratio ponoszone są zgodnie z Taryfą Opłat Ultima Ratio. Zarówno powód, jaki i pozwany wnosząc odpowiedź na pozew, uiszczają opłatę zgodnie z Taryfą Opłat. W trakcie postępowania arbiter może zobowiązać stronę do wniesienia zaliczki na dodatkowe koszty postępowania, pod rygorem niepodjęcia czynności powodującej koszty.

Strony mogą działać przez Sądem Ultima Ratio osobiście lub przez pełnomocników będących adwokatami lub radcami prawnymi działającymi na podstawie pełnomocnictwa uprawniającego do występowania przed Sądem Ultima Ratio, a w przypadku strony będącej osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, a posiadającą zdolność sądową także członek zarządu działający na podstawie pełnomocnictwa udzielonego zgodnie z zasadami reprezentacji strony, uprawniającego do występowania przed Sądem Ultima Ratio. W przypadku spółki cywilnej, pełnomocnikiem wspólników spółki może być również wspólnik tej spółki, działający na podstawie pełnomocnictwa uprawniającego do występowania przed Sądem Ultima Ratio.

Postępowanie przed Sądem Ultima Ratio prowadzone jest bez wyznaczania rozprawy. W wypadkach wymagających wiadomości specjalnych, Sąd ten może na wniosek strony wezwać wskazanego przez siebie biegłego celem zasięgnięcia opinii, która jest przedstawiana w systemie elektronicznym.

Strony komunikują się ze sobą oraz z Sądem Ultima Ratio również za pomocą dedykowanego każdej sprawie czatu.

Sąd Ultima Ratio dąży do wydania wyroku w terminie 21 dni od dnia wniesienia pozwu. Wyrok Sądu Polubownego Ultima Ratio jest sporządzany na piśmie i podpisany przez arbitra. Wyrok powinien zawierać motywy rozstrzygnięcia. Uгода może uzyskać formę wyroku po złożeniu przez strony stosownego wniosku. Orzeczenie Sądu Polubownego Ultima Ratio jest ostateczne. W razie uchylecia wyroku Sądu Ultima Ratio przez sąd powszechny, sprawa zostaje rozpoznana ponownie przez innego arbitra.

Postępowanie przed Sądem Ultima Ratio jest szybkie – wyrok powinien być wydany w ciągu 21 dni od dnia złożenia pozwu, oszczędzasz czas – nie ma rozpraw, w których musisz uczestniczyć, dojechać, wygodne – postępowania toczy się on-line. Sprawy rozpoznają co do zasady przeszkoleni notariusze wspierani przez Radę Sądu złożoną z profesorów prawa i zawodowych sędziów, Ministerstwo Cyfryzacji i inne renomowane instytucje.

Newsletter przygotowany jest przez zespół Kancelarii Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. z siedzibą w Warszawie, ul. Bagno 2 lok. 71, 00-112 Warszawa. Firma wpisana jest do rejestru przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000467341, REGON: 146768660, NIP: 5252558402 i nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, informacji handlowej ani doradztwa prawnego. Jeżeli nie chcesz otrzymywać Newslettera [możesz się wypisać](#).